

Studiebarometern 2022

Bakgrund, syfte och metod

Hösten 2022 genomfördes Studiebarometern i dess nuvarande form för sjätte gången. Den har tidigare genomförts från 2012 och vartannat år sedan dess. Studiebarometern riktas till programstudenter på grundnivå som läser på campus, företrädesvis termin 5. I några fall representeras programmet av termin 3 av praktiska skäl, t.ex. att studenterna var svåra att nå termin 5 (vanligtvis p.g.a. VFU eller valfri termin). I ett par fall är det termin 4 p.g.a. programstart vårtermin.

Studiebarometern syftar till att fånga studenternas upplevelser av studierna och studiesituationen och den utgör en aktivitet i Umeå universitets kvalitetssystem.¹ Resultatet från Studiebarometern utgör en viktig grund för det kvalitets- och utvecklingsarbete som bedrivs på samtliga nivåer inom universitetet.

De första åren genomfördes Studiebarometern med en pappersenkät som distribuerades ut till programmen som sedan ansvarade för att dela ut och samla in. Ifyllda enkäter skickades till Enheten för IT-stöd och systemutveckling (ITS) för inskanning, varefter en datafil iordningsställdes för fortsatt analys. Resultaten sammanställs och skickas ut till fakulteter (inkl Lärarhögskolan) och utbildningsprogram. Det enskilda programmet får sitt resultat tillsammans med en jämförelse med övriga program.

Studiebarometern 2022 genomfördes enbart webbaserat. Enkäten skapades i enkätverktyget LimeSurvey och distribuerades till mottagarna elektroniskt under november-december månad 2022.² Tyvärr blev svarsfrekvensen betydligt lägre än önskvärt (se Tabell 1 nedan). Av 2.964 registrerade loggade 37 procent in och angav programkod. Därefter följer ett visst bortfall. När vi kommer till den första frågan om studiernas innehåll är vi nere på 32 procent och mot slutet av enkäten, där bl.a. frågan om konststillhörighet var placerad är vi nere på 28 procent. Det är förvisso fem procentenheter högre svarsfrekvens än 2020, då enkäten genomfördes under rådande pandemi och vi förväntade oss då inte att vi skulle nå samma svarsfrekvenser som vi haft tidigare år. Årets svarsfrekvens är knappt hälften av vad vi haft vid tidigare kartläggningar (innan pandemin) och den låga svarsfrekvensen gör det svårt att analysera och framförallt att dra några generella slutsatser rörande hur studenterna upplever sin studiesituation och sin studiemiljö. Nyttan av resultaten varierar också mellan programmen, där vi ser att det finns program med riktigt bra svarsfrekvens samtidigt som vi har de där knappt någon har svarat.

Respektive fakultet/Lärarhögskolan ansvarar för fortsatt dialog och uppföljning rörande hur resultatet från Studiebarometern kommer till användning i det kontinuerliga utvecklingsarbetet inom det enskilda utbildningsprogrammet.

¹ https://www.umu.se/globalassets/fristaende-webbar/regelverk/utbildning-pa-forskarniva/kvalitetssystem_190301.pdf

² Rapportförfattaren har tillsammans med Planeringsenheten vid Umu ansvarat för samordning av datainsamlingsarbetet, samt sammanställning av resultat för samtliga fakulteter.

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-868-23

Tabell 1: Studiebarometern 2022. Svarsfrekvens per fakultet och totalt.

	Registrerade studenter (som kunnat svara)	Svarsfrekvens		
		Påbörjat (angett programkod)	Besvarat första frågan om studierna	Besvarat hela enkäten (frågan om kön)
Humfak	110	31% (34)	27% (30)	22% (24)
Medfak	838	38% (321)	34% (288)	30% (254)
Samfak	1111	43% (483)	39% (437)	34% (375)
Teknatfak	546	32% (177)	27% (150)	24% (132)
Lärrhögskolan	359	19% (70)	16% (58)	15% (54)
Samtliga	2964	37% (1085)	32% (963)	28% (839)

Det finns förmodligen mer än en förklaring till den låga svarsfrekvensen. De två senaste enkäterna har genomförts enbart webbaserat vilket kan ha bidragit. När Nybörjarenkäten, som genomförs vartannat år växelvis med Studiebarometern, genomfördes år 2019 fanns möjligheten att välja mellan traditionell pappersenkät och en webbaserad och vi kunde då konstatera att de som valde pappersenkät uppnådde en svarsfrekvens ca 10 procentenheter högre än de som valde webbvarianten. Mot bakgrund av det så kanske det kan vara svårt att nå det nivåer vi haft tidigare år. Problem av teknisk art har lyfts som en möjlig förklaring, att det skulle vara svårt att logga in, programmet ”hänger” sig eller annat som medför att enkäten inte blir fullständigt ifylld. ”Enkättrötthet” är ytterligare en faktor som förts fram som förklaring, d.v.s. att studenter utsätts för så många enkäter att man inte orkar besvara ”en till”. Inte heller kan det uteslutas att det brustit när det gäller information om betydelsen av att besvara enkäten eller att den ligger ”fel i tid”. Även om samtliga dessa faktorer kan vara av betydelse, så torde det knappast utgöra hela förklaringen. Mot bakgrund av de erfarenheter som finns av låg svarsbenägenhet när det gäller kurs- och programvärderingar, är det rimligt att anta att även medvetet val att inte svara bidrar till den låga svarsfrekvensen.

Oavsett vilka förklaringar som finns till den låga svarsfrekvensen, så har vi nu ett material att analysera och redovisa. Den låga svarsfrekvensen innebär att en resultatsammanställning av 2022 års studiebarometer för Umeå universitet som helhet får tas med stor försiktighet. Nedan ges en kortfattad övergripande bild utifrån årets kartläggning och jämförelser görs med de senaste fyra gångerna Studiebarometern genomförts (2014, 2016, 2018 och 2020).³ Även jämförelser mellan hur män och kvinnor svarar i årets studiebarometer görs i de fall där vi tidigare sett skillnader.⁴ Resultatet redovisas i figurer och kommenteras kort i anslutning till dessa.

Kompleta svar finns sålunda från totalt 839 individer, vilket motsvarar 28 procent av de som var registrerade på de aktuella utbildningarna. Vi har detta år en något högre andel kvinnor bland de svarande (66% kvinnor, 33% män plus 1% som svarar annan könsidentitet/annat könsuttryck), jämfört med tidigare år när vi haft en fördelning som legat i paritet med fördelningen bland studenter överlag och där andelen kvinnor uppgår till ca 62-63 procent.

³ Studiebarometern reviderades inför 2014 års enkät, varför ingen jämförelse med 2012 görs i denna rapport.

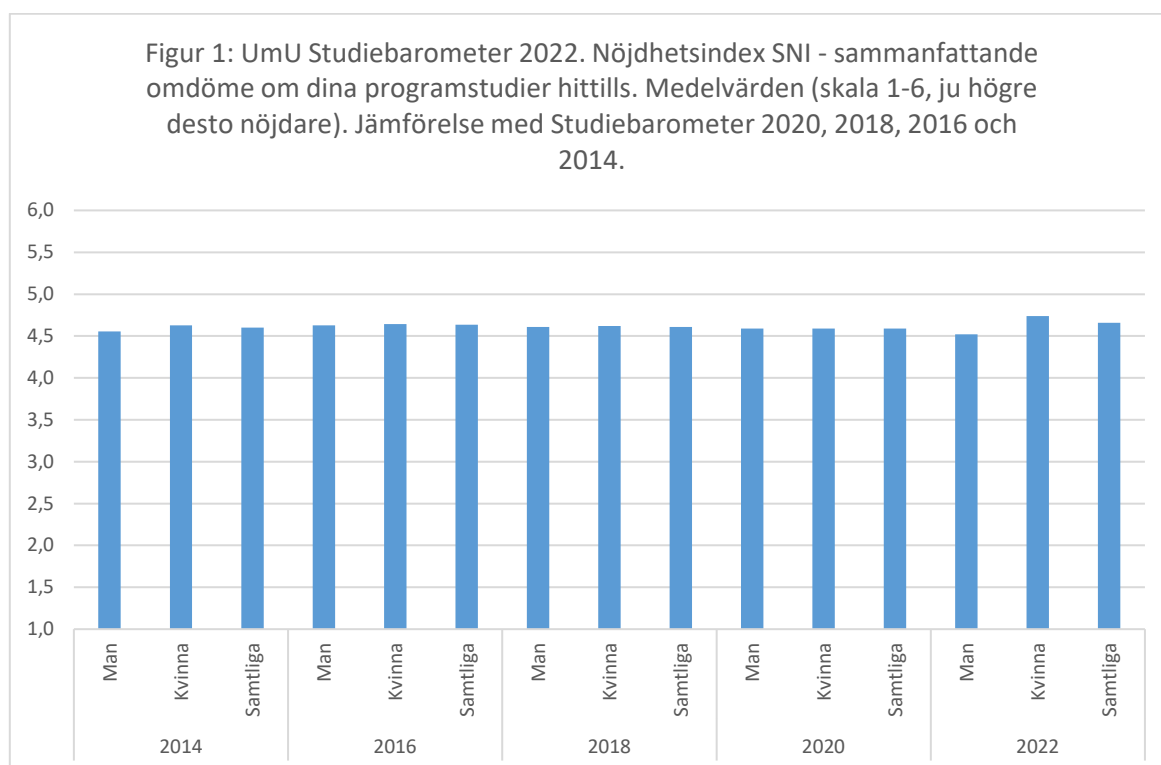
⁴ Även om de 10 individer som angav ”annan könsidentitet” naturligtvis är lika viktiga som de som svarar ”man” eller ”kvinna”, så är gruppen för liten för att analyseras i en övergripande rapport som denna.

Övergripande omdöme – ”nöjdhet”

I Studiebarometern har det samtliga år ställts tre frågor som syftar till att fånga hur nöjd man är överlag med sina studier och sin studiesituation:

- *Hur nöjd är du med dina studier och dina studieförhållanden i sin helhet?*
- *Hur väl uppfyller din nuvarande studiesituation dina förväntningar på studier och studieförhållanden?*
- *Skulle du rekommendera den utbildning du läser vid UmU till andra?*

Dessa tre frågor korrelerar starkt med varandra, varför de slogs samman till ett ”nöjdhetsindex” (SNI). I Figur 1 nedan redovisas medelvärden på skalan 1-6, där värdet 1 står för ”inte alls nöjd” och värdet 6 för ”i högsta grad nöjd”, d.v.s. ju högre värde desto nöjdare är man. Av figuren framgår att bilden är mycket stabil över tid. Detta år ser vi dock ett något högre medelvärde bland kvinnorna (4,7 jfr med 4,5 bland männen, $p=0,005$). Skillnaden ser vi i bägge ändarna av skalan, d.v.s. fler män som uttrycker missnöje samtidigt som vi har fler kvinnor som är mycket nöjda.

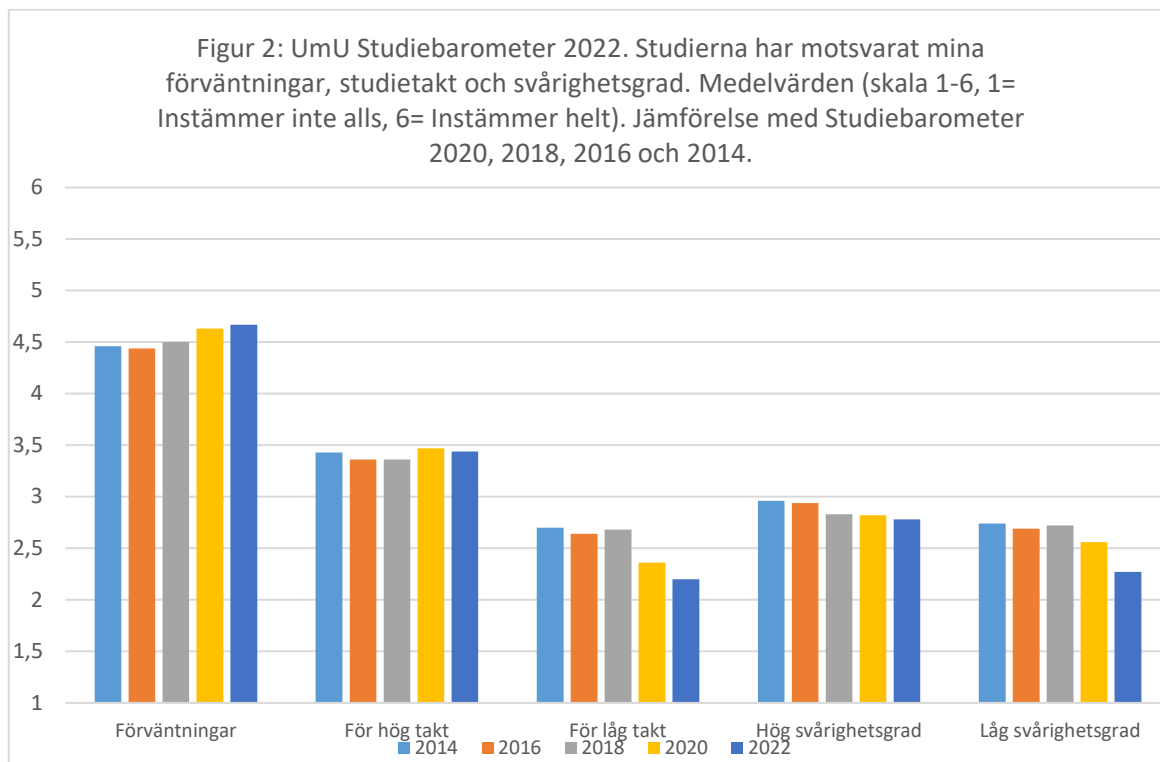
Förväntningar, utbildningsval, studietakt och svårighetsgrad

I enkäten formulerades ett antal påståenden om förväntningar, studietakt och svårighetsgrad. I Figur 2 nedan redovisas medelvärden på de påståenden som funnits i samtliga studiebarometrar sedan 2014:

- *Studierna har så här långt haft ett innehåll som motsvarat mina förväntningar*
- *Studietakten på utbildningen har ofta varit för hög*
- *Studietakten på utbildningen har ofta varit för låg*

- *Svårighetsgraden på utbildningen har ofta varit för hög*
- *Svårighetsgraden på utbildningen har ofta varit för låg*

Även om skillnaderna mellan de olika åren inte är stor vi ser en trendmässig positiv utveckling när det gäller förväntningar på studiernas innehåll, liksom om studietakt respektive svårighetsgraden uppfattas vara för låg.

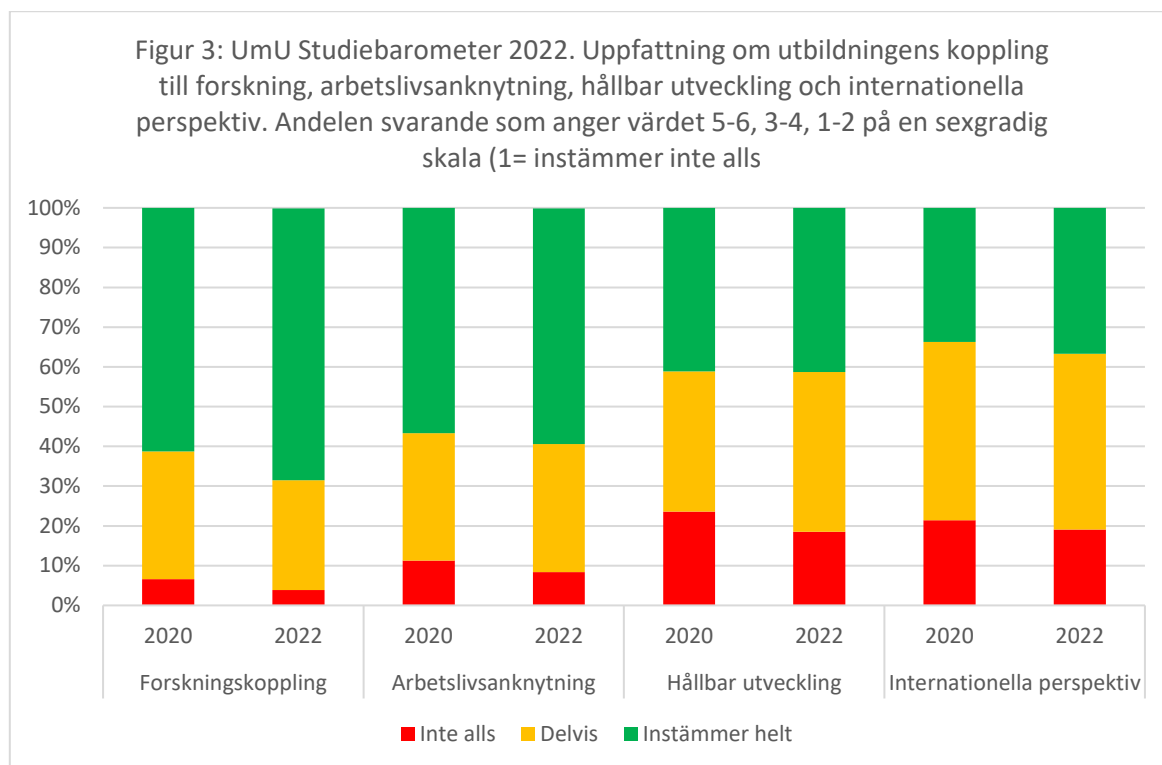

Koppling till forskning, arbetslivsanknytning, hållbar utveckling och internationella perspektiv

Från och med år 2020 fördes följande påståenden in i Studiebarometern:

- *Jag uppfattar att min utbildning har en tydlig koppling till forskning*
- *Min utbildning har en tydlig arbetslivsanknytning*
- *På min utbildning behandlas frågor om hållbar utveckling*
- *Min utbildning ger mig internationella perspektiv*

I Figur 3 nedan redovisas svaren 2022 jämfört med 2020. Här har skalan 1-6 sammanförts i tre grupper; de som uttrycker missnöje (värdena 1-2, där värdet 1 innebär "Instämmer inte alls"), i andra änden de som svarar klart positivt (värdena 5-6, där värdet 6 innebär "Instämmer helt") samt de som svarat däremellan (värdena 3-4). Andelen som svarar positivt när det gäller forskningskopplingen har ökat mellan de två mättillfällena och andelen som svarar negativt har minskat och utgör i årets mätning endast fyra procent av de svarande. Vi ser en positiv utveckling även när det gäller arbetslivsanknytning, hållbar utveckling och internationella perspektiv.

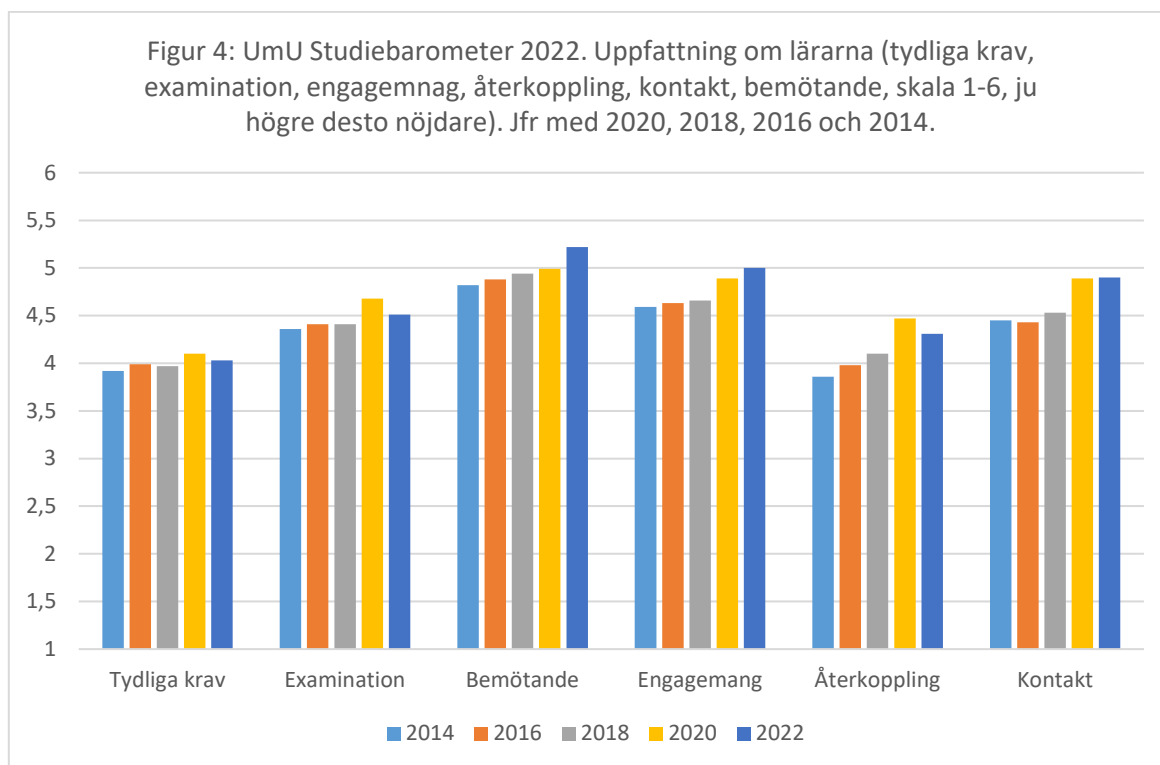

Uppfattning om lärarna

Uppfattningen om lärarna kan antas vara av väsentlig betydelse när det gäller upplevelsen av studierna och studiesituationen. I Figur 4 nedan redovisas medelvärden på ett antal påståenden rörande lärarna och som funnits i samtliga studiebarometrar sedan 2014:

- *Kraven från lärarna avseende vad som förväntas av mig som student har varit tydliga*
- *Kraven vid bedömning och examination har vanligtvis upplevts som relevanta*
- *Bemötandet från lärarna är bra*
- *De lärare jag haft har jag upplevt som engagerade*
- *Lärarna ger återkoppling på mina prestationer*
- *Det är lätt att få kontakt med lärare vid behov*

Vi har en trendmässig positiv utveckling när det gäller lärarnas bemötande och deras engagemang, liksom möjligheterna att få kontakt med lärarna. Även om den positiva trenden bröts när det gäller lärarnas återkoppling på studentens prestationer, så får vi en mer positiv bild jämfört med de första årens mätningar.

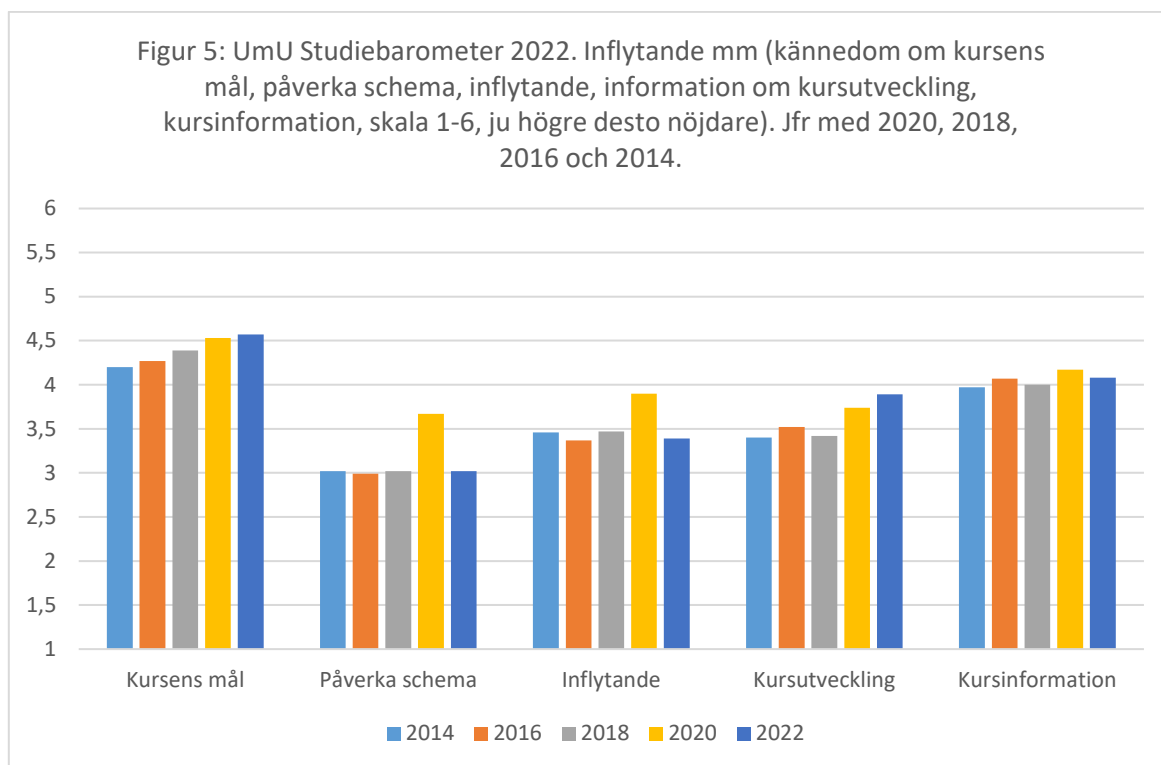

Inflytande och information

Studenternas möjligheter att utöva inflytande är viktigt, inte minst för att befrämja engagemang. I Figur 5 nedan redovisas medelvärden på de fem påståendena som funnits med samtliga år:

- *Jag har vanligtvis god kännedom om kursens mål*
- *Möjligheterna att påverka schemat är vanligtvis goda*
- *Möjligheterna att påverka och utöva inflytande inom min utbildning är vanligtvis goda*
- *Vid kursstart får vi vanligtvis information om tidigare kursutvärdering och kursutveckling*
- *Schema och kursinformation finns vanligtvis tillgängligt i tillräckligt god tid*

Vi ser en trendmässigt positiv utveckling när det gäller kännedom om kursens mål och om man vid kursstart får information om tidigare kursutvärdering och kursutveckling. I övrigt kan man konstatera att möjligheterna att påverka schema samt utöva inflytande förefaller ha varit särskilt goda just 2020, under pandemin.

Nedlagd tid på studierna

I enkäten ställdes frågan:

- Hur många timmar per vecka ägnar du åt studierna i genomsnitt?⁵

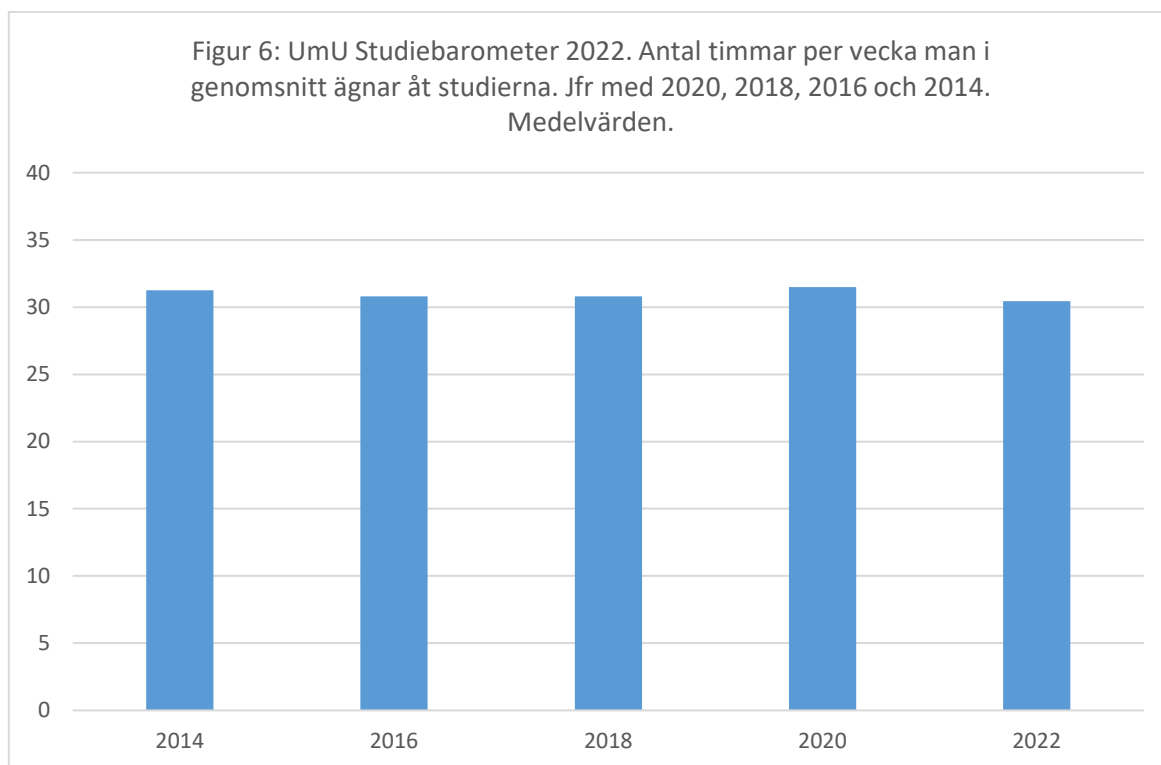
Av Figur 6 framgår att den tid man lägger ner på sina studier är tämligen konstant över perioden. Både medelvärde och median ligger på 30-31 timmar per vecka.

⁵ I anslutning till frågan preciserades att här avsågs ”schemalagd undervisning (inkl praktik) och studier på egen hand eller tillsammans med studiekamrater.

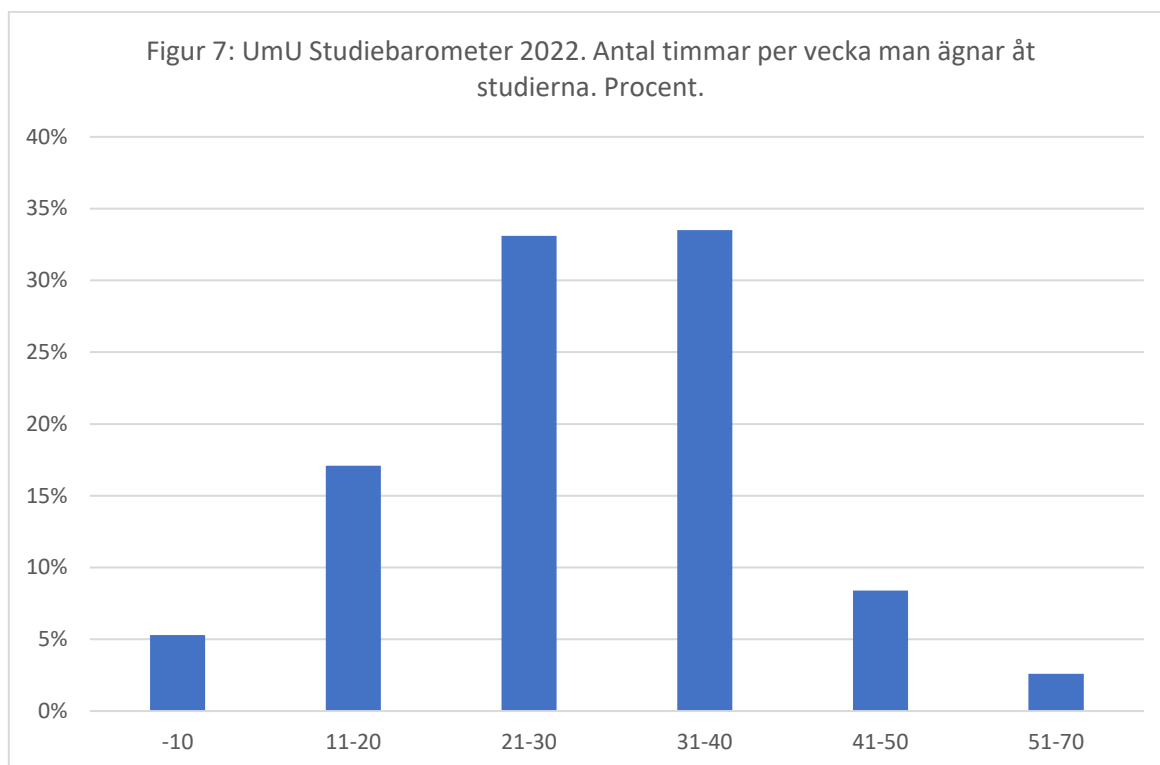

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-868-23

Bakom dessa genomsnittssiffror finns naturligtvis en stor variation. Av Figur 7 nedan kan vi utläsa att svaren fördelas relativt jämt runt medel och medianvärdet; 67 procent av de svarande ligger inom intervallet 21-14 timmar.

Hur och var man bedriver sina studier

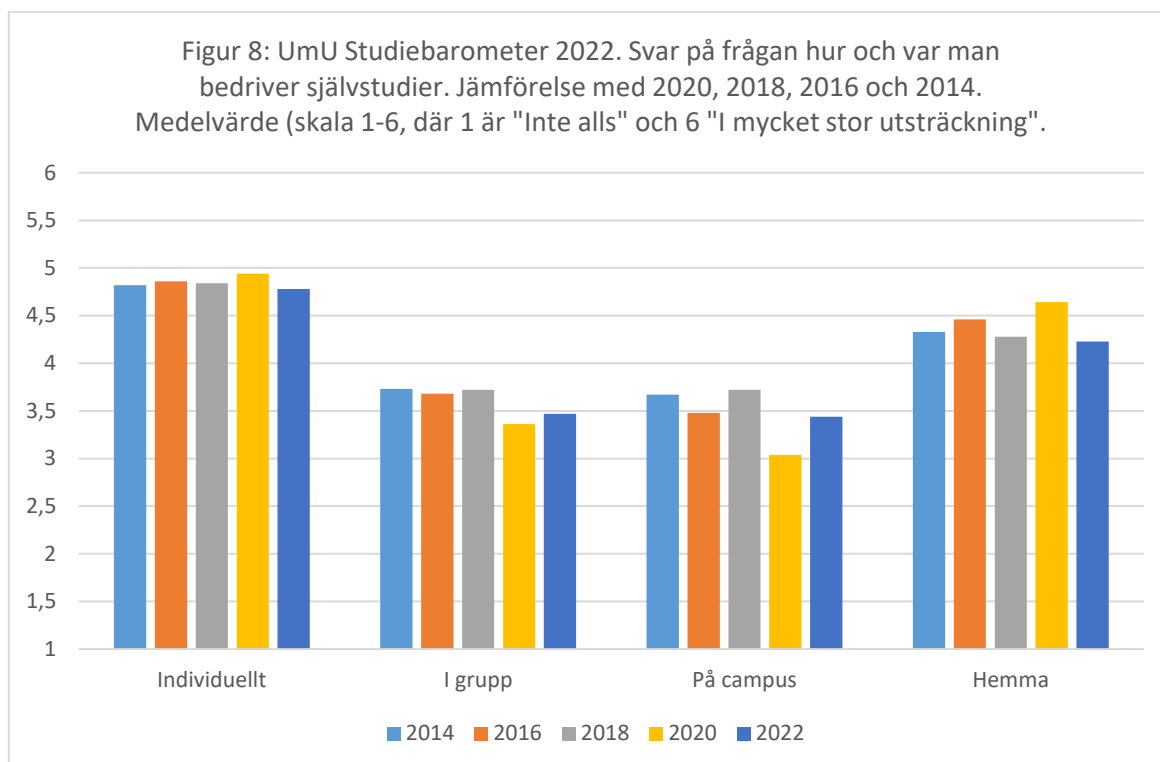
För att få en bild av *var* och *hur* man bedriver sina självstudier, har i Studiebarometern samtliga år ställt frågan:

- *Hur och var bedriver du självstudier?*

Frågan följdes av fyra delaspekter av självstudier:

- *Individuellt*
- *I grupp*
- *På campus*
- *I hemmiljö*

Av Figur 8 nedan framgår att vi har rätt små variationer mellan åren, undantaget pandemiåret 2020 som av förklarliga skäl uppvisar ett avvikande mönster. Självstudier individuellt och hemmavid var mer vanligt medan arbete i grupp och framförallt på campus var mindre vanligt.

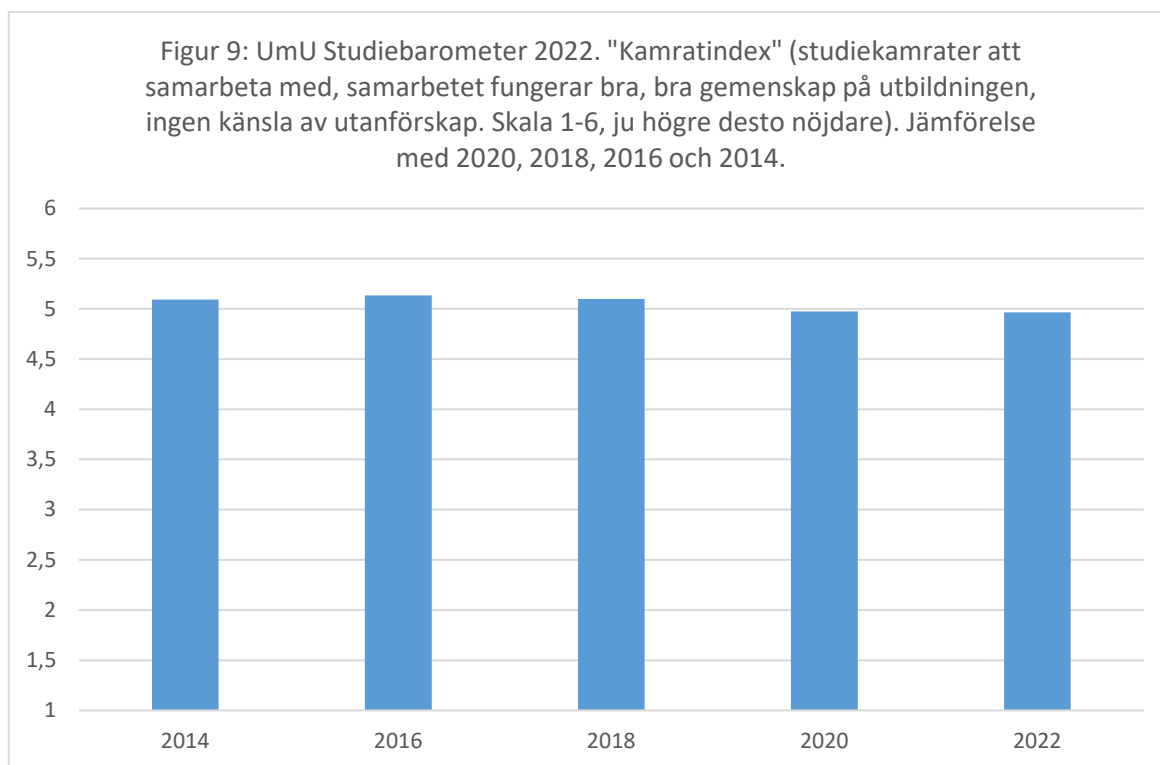

Studiekamrater

Fungerande sociala relationer är av stor betydelse för vårt välbefinnande och Studiebarometern inrymmer ett antal påståenden som fokuserar på relationen till studiekamraterna:

- *Jag har studiekamrater att samarbeta med när jag behöver det*
- *Samarbetet med studiekamraterna fungerar bra*
- *Vi har en bra gemenskap på utbildningen*
- *Ibland känner jag mig "utanför" i min studiesituation (icke självvald ensamhet)*

Svaren på dessa påståenden korrelerar starkt, varför de sammanfördes till ett index. Som framgår av Figur 9 nedan, så ligger medel- och medianvärden relativt nära den positiva polen samtliga år. Vi kan dock konstatera en ytterst liten försvagning de senaste två mätningarna. Både medelvärde och median ligger något lägre jämfört med de tidigare mätningarna.

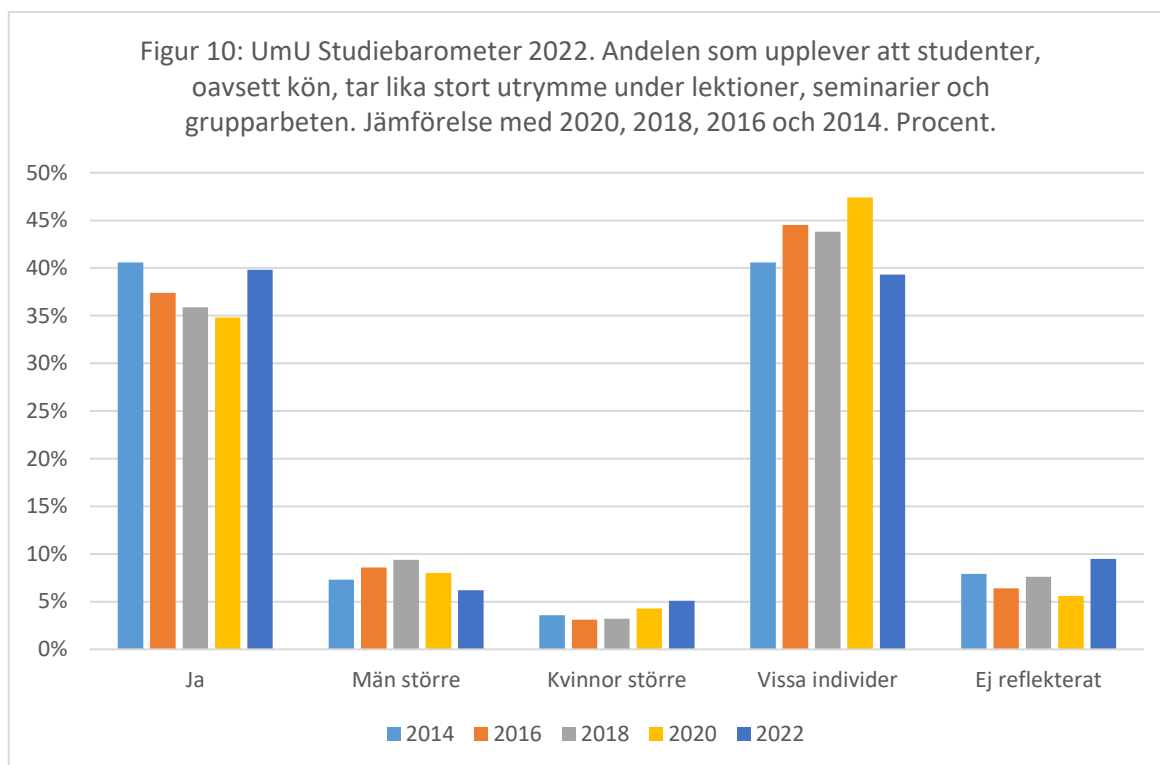
Bakom medelvärdet finns naturligtvis en variation. Samtidigt som nästan var fjärde svarande (23%) genomgående, på samtliga fyra i index ingående frågor, svarar "Instämmer helt" (värdet 6), så finns det en mindre grupp som på ca 10 procent som anger något av de två mest negativa svarsalternativen på påståendena om bra gemenskap respektive utanförskap. Motsvarande siffror för de två samarbetsfrågorna är ungefär hälften så stora.

Kön, jämställdhet och lika villkor i undervisningen

I enkäten ställs två frågor om kön, talutrymme och likabehandling. Den första löd:

- *Upplever du att studenter, oavsett kön, hittills under dina programstudier, har tagit lika stort utrymme i diskussioner under lektioner, seminarier och grupparbeten?*

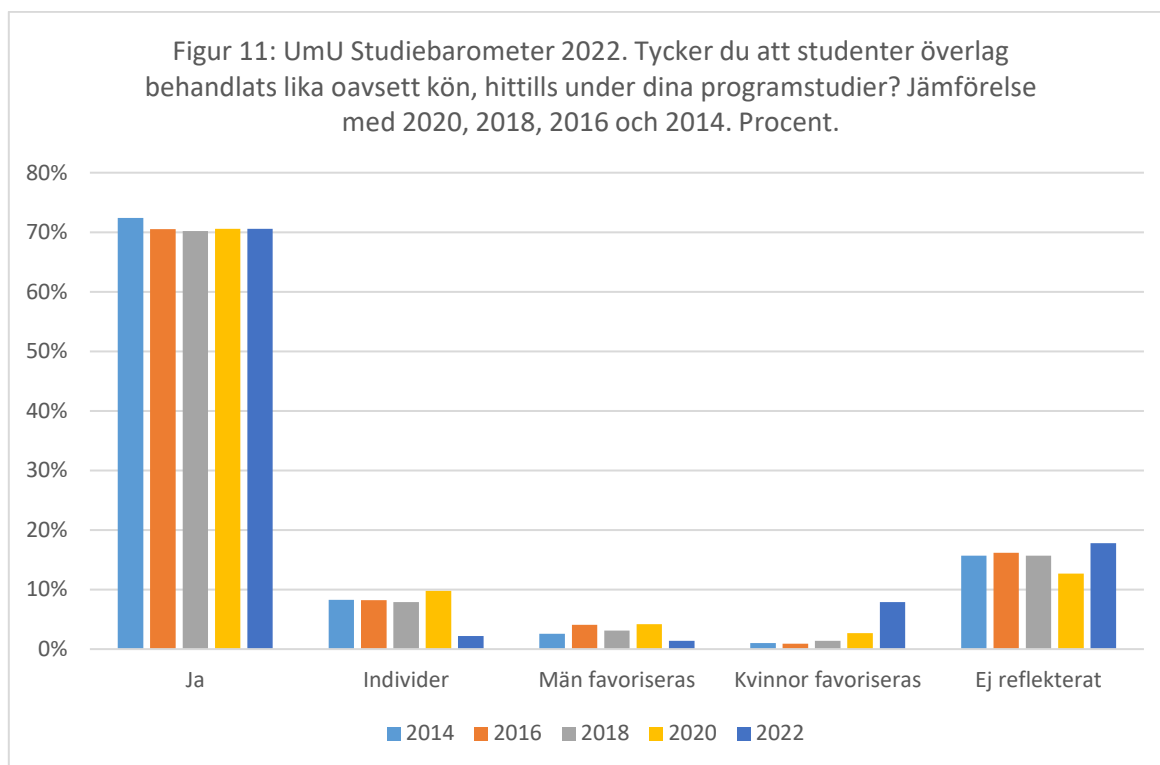
Som framgår av Figur 10 nedan har andelen som svarar "ja", d.v.s. att de anser att män och kvinnor tar lika stort utrymme trendmässigt minskat sedan 2014, samtidigt som fler svarar att vissa individer dominerar oavsett kön, fram till årets mätning. Nu svarar 40 procent ja på frågan, vilket är på samma nivå som 2014. Andelen som svarar att vissa individer dominerar oavsett kön, ligger på samma nivå (39%), vilket också är i paritet med 2014. En svag, men ändå intressant trendmässig utveckling gällande de senaste tre mätningarna är att andelen som svarar att män generellt tar större utrymme minskar (6% 2022) samtidigt som andelen som svarar att kvinnor generellt tar större utrymme ökar (5% 2022). Andelen som anger att de inte reflekterat eller kan ta ställning uppgår till 10 procent, den högsta siffran för hela perioden 2014-2022.

Den andra frågan inom detta område löd:

- *Tycker du att studenter överlag behandlats lika, oavsett kön, hittills under dina programstudier?*

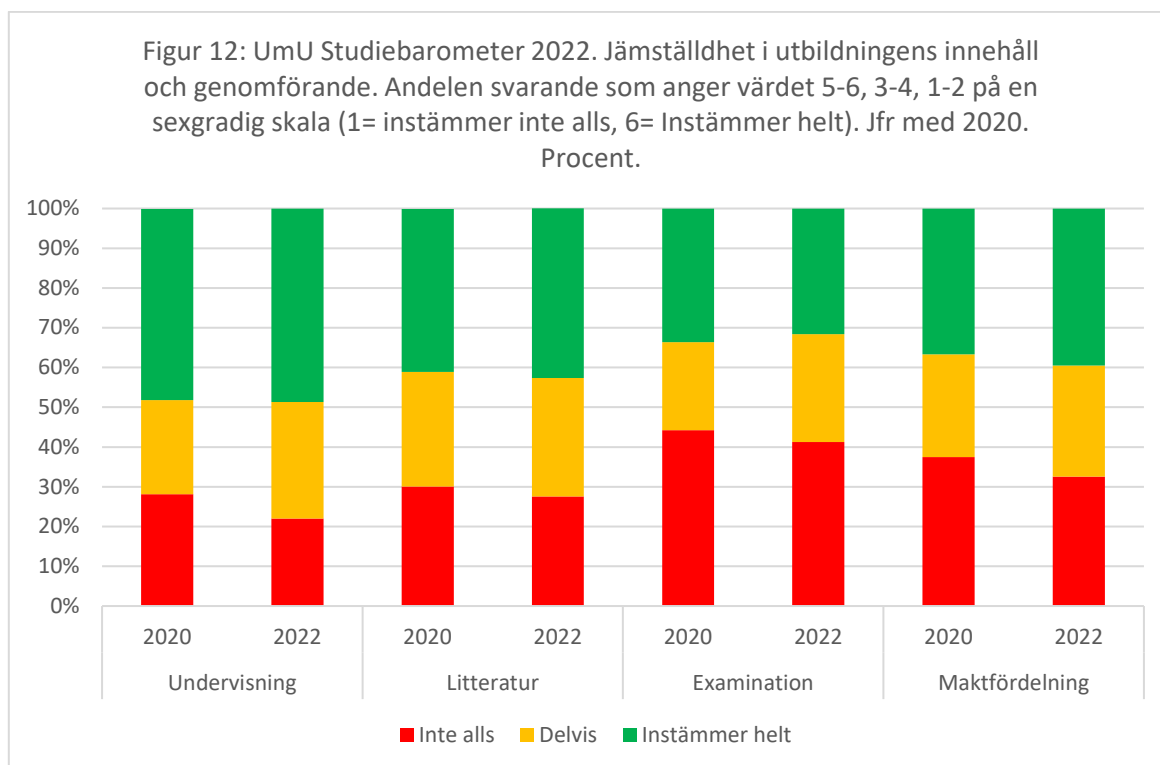
Andelen som svarar ”ja”, d.v.s. att studenter behandlats lika oavsett kön, är stabil över hela perioden (70%, Figur 11 nedan). Det som ”sticker ut” i årets mätning är att andelen som svarar att vissa individer favoriseras oavsett kön, är ytterst liten (2%) jämfört med tidigare år. Andelen som svarar att män favoriseras är än mindre (1%) medan andelen som svarar att kvinnor oftare favoriseras ökat kraftigt (8%). Även andelen som svarar att de inte reflekterat över detta eller som inte kan ta ställning är större än vid tidigare mätningar (18%).

Från och med år 2020 lyftes följande frågor in i Studiebarometern:

- Har frågor om attityder, normer, värderingar och ideal, som påverkar villkoren för män och kvinnor ingått i undervisningen på din utbildning hittills?
- Har frågor om attityder, normer, värderingar och ideal, som påverkar villkoren för män och kvinnor ingått i kurslitteraturen på din utbildning hittills?
- Har frågor om attityder, normer, värderingar och ideal, som påverkar villkoren för män och kvinnor examinerats på din utbildning hittills?
- Har du fått kunskap om hur kön påverkar fördelningen av makt mellan kvinnor och män inom det ämnesområde du studerar?

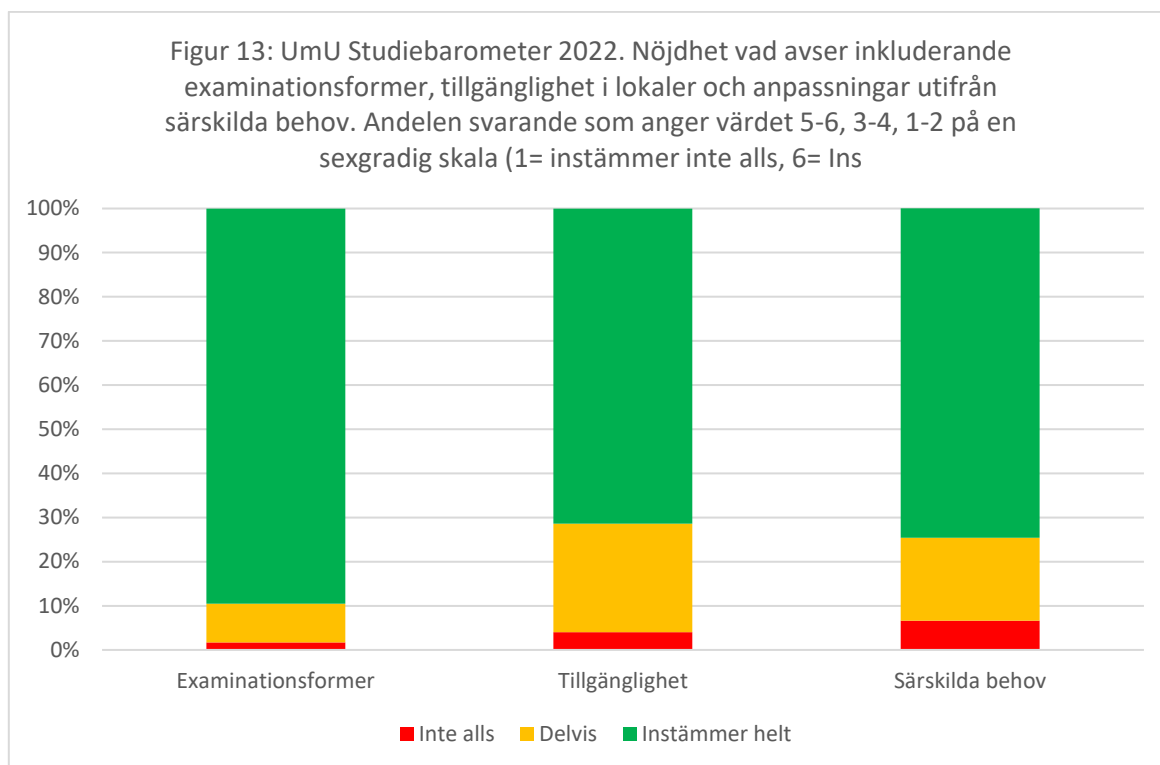
I Figur 12 nedan redovisas svaren 2022 jämfört med 2020. Skalan 1-6 har sammanförts i tre grupper; de som svarar nekande (värdena 1-2, där värdet 1 innebär "Instämmer inte alls"), i andra änden de som svarar att så är fallet (värdena 5-6, där värdet 6 innebär "Instämmer helt") samt de som svarat däremellan (värdena 3-4). Genomgående ser vi att fördelningar som innebär en rätt stor spridning i svaren. I samtliga fall ser vi en positiv, om än svag utveckling mellan 2020 och 2022. I första hand genom att andelen som svarar negativt, i så måtto att man svarar nekande till de efterfrågade inslagen i undervisningen, minskar.

I årets studiebarometer tillfördes tre påståenden riktade mot lika villkor:

- *Jag upplever att bedömning och examinationsformer är inkluderande för alla studenter oavsett etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, kön, könsöverskridande identitet, sexuell läggning, religion eller ålder*
- *Jag är överlag nöjd med tillgänglighet i lokaler och tillgång till tekniska hjälpmedel*
- *Jag är överlag nöjd med anpassningar utifrån särskilda behov*

På det första påståendet rörande bedömning och examinationsformer får vi en mycket positiv bild. Hela 90 procent anger något av värdena 5-6 och endast en procent något av de två mest negativa. Även när det gäller de två andra aspekterna dominerar de positiva svaren, även om vi har fler kritiska röster. Internbortfallet är större när det gäller tillgänglighet (n= 619), men framförallt när det gäller anpassningar utifrån särskilda behov (n= 304).

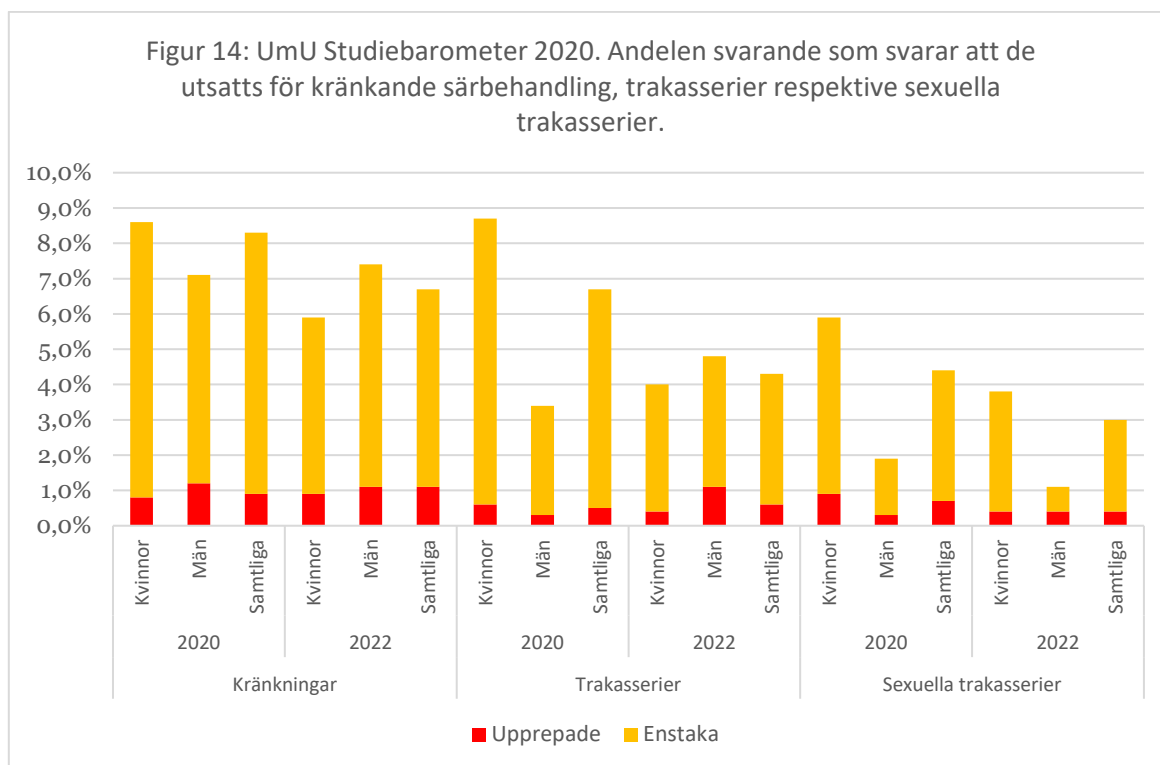
Diskriminering och trakasserier

I Studiebarometern har det sedan 2020 ställts tre frågor om diskriminering och trakasserier:

- *Har du hittills under dina programstudier utsatts för kränkande särbehandling, till exempel förtal, medvetet sabotering eller försvårande av studiernas utförande, uppenbart förolämpande, utfrysning, förföljelse i olika former, mobbning eller hot?*
- *Har du under dina programstudier utsatts för trakasserier till exempel kommentarer, gester eller utfrysning kopplat mot någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder?*
- *Har du under dina programstudier utsatts för sexuella trakasserier? Till exempel någon som tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.*

I Figur 14 nedan redovisas svaren fördelat på kön (och samtliga) med en jämförelse med 2020.⁶

⁶ Att göra jämförelser med tidigare år än 2020 är problematiskt, eftersom frågor som täcker in detta område har förändrats över tid. År 2018 ställdes en fråga som inkluderade samtliga aspekter ovan, vilket 2020 ersattes av dessa tre frågorna.

När det gäller *kränkningar* har vi totalt sett en minskning, från 8,3 procent till 6,7 procent mellan de två mätningarna. Minskningen förklaras helt av en nedgång bland kvinnliga svarande, från 8,6 procent till 5,9 procent. Bland manliga svarande ligger det på samma nivå de bägge åren (7,4% 2022 jämfört med 7,1% 2020). Även i fallet med *trakasserier* har vi en minskning mellan de två åren från 6,7 procent till 4,3 procent och i likhet med frågan om kränkningar så förklaras minskningen helt av en nedgång bland kvinnorna, från 8,7 procent till 4,0 procent. Bland männen har vi här en ökning, från 3,4 procent till 4,8 procent. En minskning ser vi även när det gäller *sexuella trakasserier*, från 4,4 procent 2020 till 3,0 procent vid årets mätning. Minskningen gäller bägge könen, men andelen som rapporterar utsatthet är fortsatt högre bland kvinnor (3,8%) jämfört med männen (1,1%).

Sammantaget betyder detta att vi har en minskad rapportering av samtliga tre efterfrågade typerna av kränkningar och trakasserier 2022 jämfört med 2020. En annan förändring är att det nu är fler bland männen som rapporterar att man utsatts för kränkningar och trakasserier. När det gäller just sexuella trakasserier är det fler kvinnor som rapporterar utsatthet.

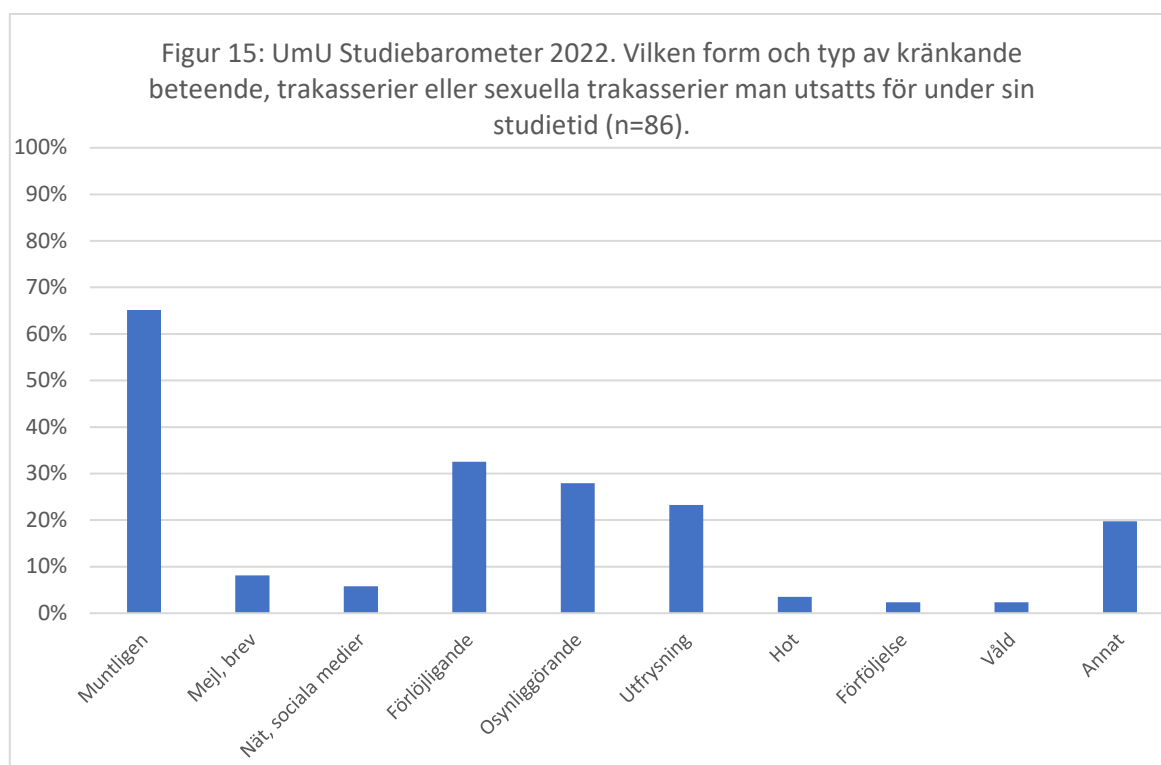
Det är en relativt stor överlappning bland svaren. Sammantaget är det 86 individer som svarar att de utsatts för någon form av kränkningar eller trakasserier. Hälften av dessa har svarat "ja" på mer än en av frågorna, vilket kan tolkas som att samma handling eller beteende kan tolkas och upplevas både som kränkning och som trakasserier.

Efter frågorna om förekomsten av kränkningar och trakasserier ställdes tre följdfrågor:

- Vilken typ av kränkande beteende eller trakasserier har du blivit utsatt för?

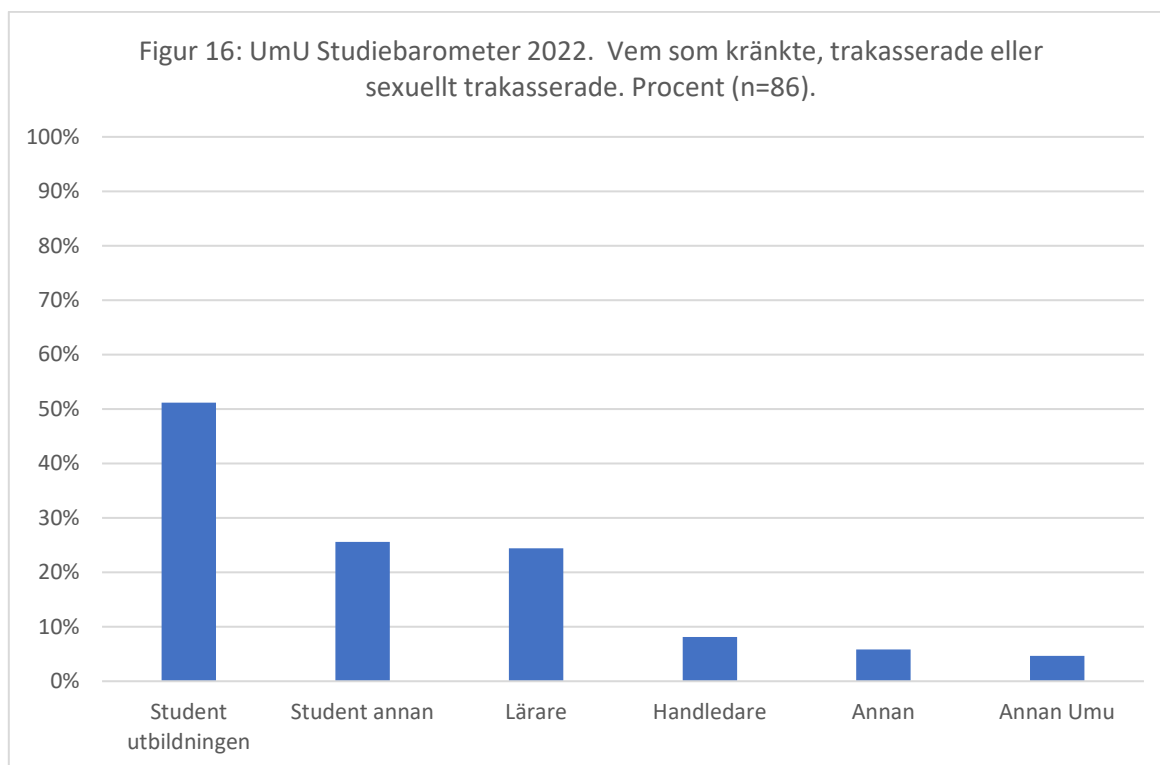
- *Vem utsatte dig för kränkande beteende eller trakasserier?*
- *Har du sökt hjälp för att komma tillrätta med det kränkande beteendet som du varit utsatt för?*

Kränkningar och trakasserier sker vanligtvis muntligen, vilken anges av klart fler än hälften av de 86 individerna, medan det är tämligen ovanligt att det sker genom mejl eller brev liksom över nätet, t.ex. i sociala medier. När det gäller karaktären så handlar det främst om förlöjligande, osynliggörande, och utfrysning. (se Figur 15 nedan).

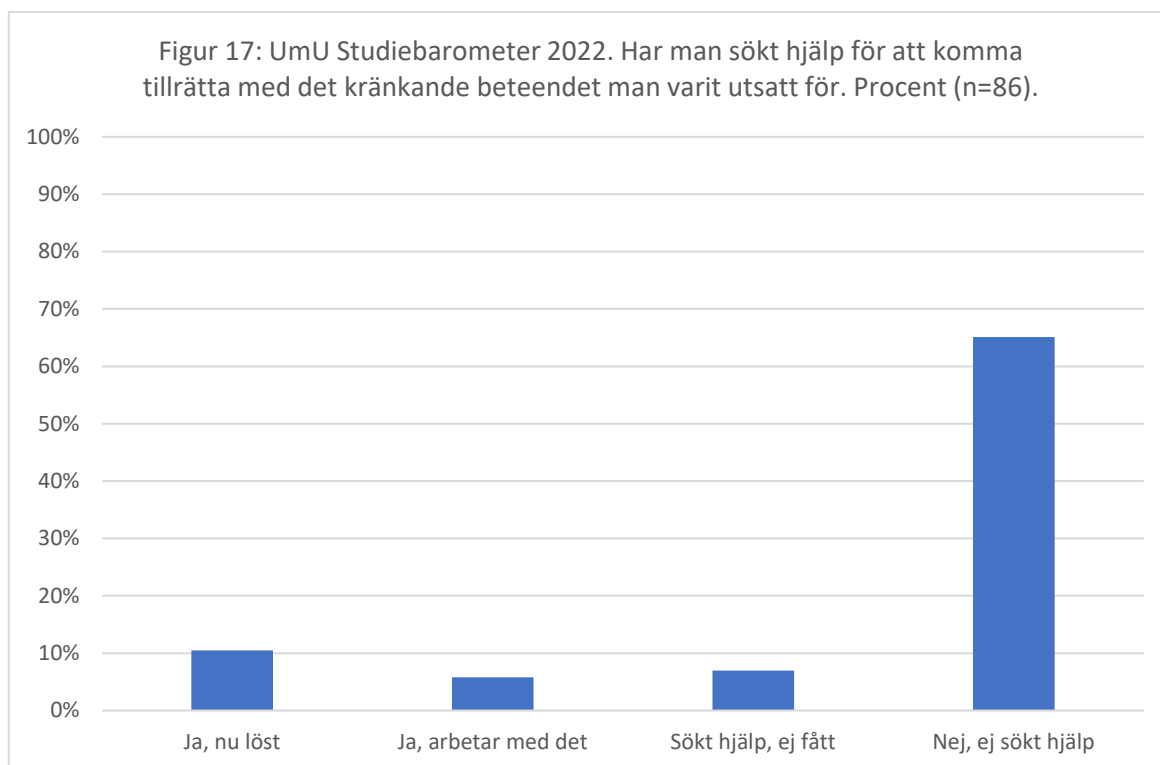

När det gäller vem som kränkt eller trakasserat finns bara en liten överlappning, d.v.s. att det är i flertalet bara en som kränker.⁷ Hälften av de 86 som rapporterar att de utsatts för någon form av kränkande beteende svarar att det är en student på den egna utbildningen som kränker. En fjärdedel anger någon annan student och lika många anger lärare (se Figur 16 nedan).

⁷ En svarkategori kan dock inbegripa fler än en person, t.ex. står det "Student/-er på min utbildning" och "Lärare" i obestämd form.

Flertalet av de 86 som svarar att de utsatts för någon form av kränkande beteende svarar att man inte sökt hjälp för att komma tillrätta med det man utsatts för (se Figur 17 nedan). Endast var tionde (9 av de 86) svarar att man sökt hjälp och att det nu är löst. Ytterligare några (6%/5 individer) har sökt hjälp och att man nu arbetar på att komma tillrätta med problemet. Ungefär lika många (7%/6 individer) svarar att man sökt hjälp men inte fått det.

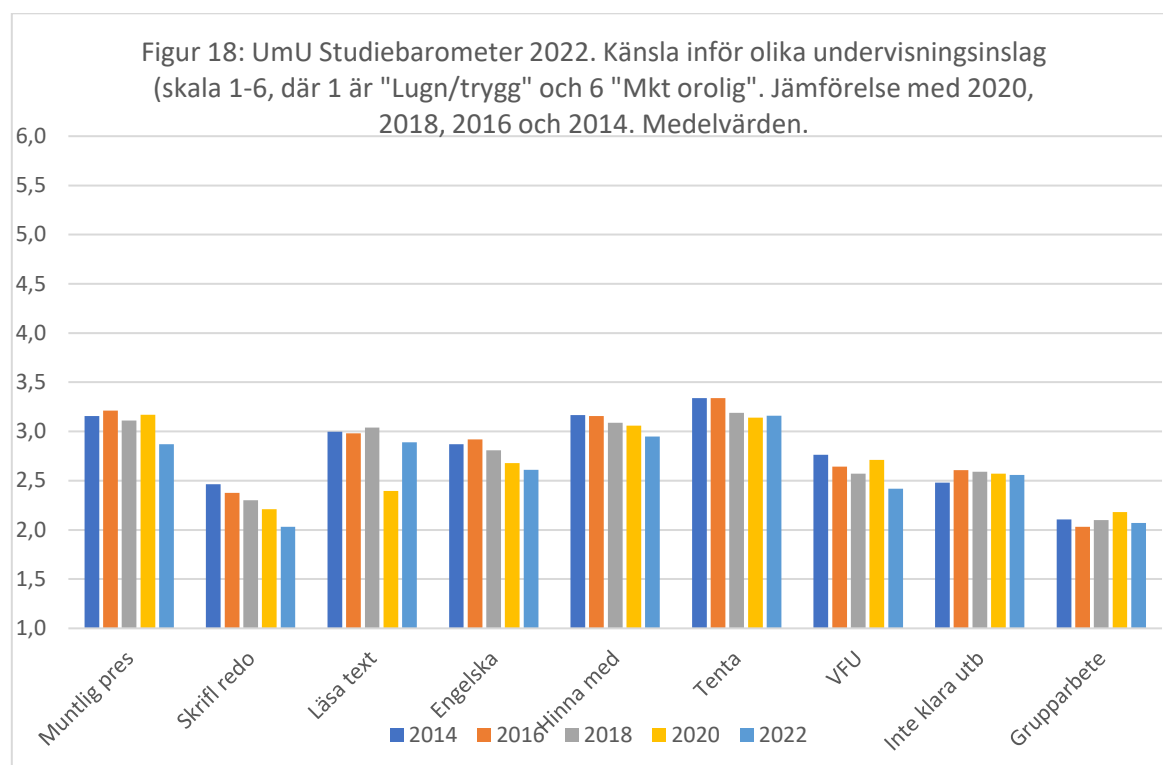

Känsla inför studiesituationen

Sedan 2014 har frågor (påståenden) som rör känslor inför olika aspekter av studierna och studiesituationen ingått i Studiebarometern. Detta år ställdes totalt 15 påståenden och den svarande ombads att ta ställning och markera på en sexgradig skala där värdet 1 står för "Lugn/trygg" och värdet 6 för "Mycket orolig":

- *Muntliga presentationer/examinationer individuellt*
- *Muntliga presentationer/examinationer i grupp*
- *Skriftliga redovisningar (PM, uppsatser etc)*
- *Att läsa in stora mängder text*
- *Uppgifter och litteratur på engelska*
- *Att hinna med allt studiearbete*
- *Tentamensskrivningar*
- *Laborationer/praktiska uppgifter*
- *Verksamhetsförlagd utbildning/praktik*
- *Att inte klara hela utbildningen*
- *Arbete i grupp*
- *Min ekonomiska situation*
- *Min bostadssituation*
- *Att få ett lämpligt jobb efter avslutade studier*
- *Att klara ett jobb som min utbildning leder till*

I Figur 18 nedan redovisas medelvärden på de nio aspekter som funnits med i Studiebarometern sedan 2014. Svartsbilden är relativt stabil över tid för flera av dessa och den största oron finns när det gäller tentamensskrivningar. Men vi ser också ett par trendmässiga förändringar över tid. Det gäller framförallt en minskad oro över tid när det gäller skriftliga redovisningar (pm, uppsatser etc), men en likartad, men inte lika uttalad, förändring ser vi när det gäller uppgifter och litteratur på engelska, att hinna med allt studiearbete och VFU/praktik (om man bortser från år pandemiåret 2020).

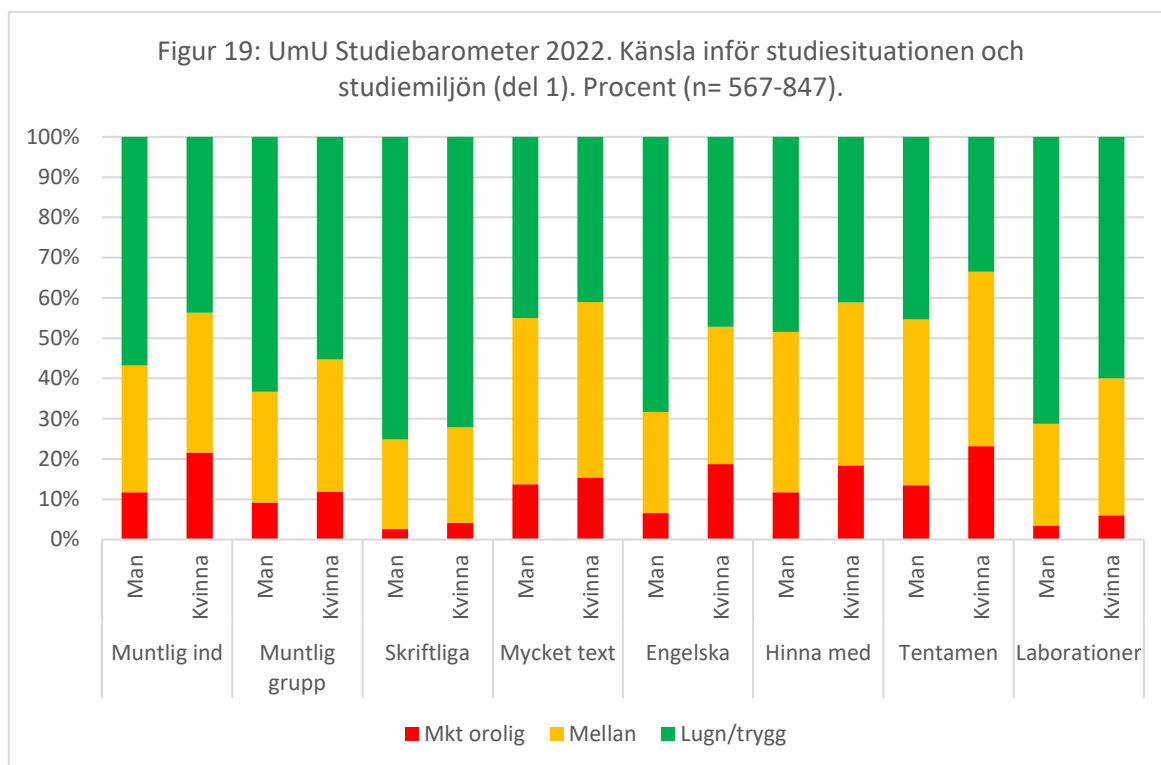
I de följande två figurerna (Figur 19, 20) ser vi resultatet för samtliga 15 aspekter som fanns med i årets studiebarometer fördelat på kön. Här har den sexgradiga skalan delats in i tre kategorier (1-2, 3-4, 5-6, där ena ytterlighetsvärdet är "mycket orolig" och det andra "lugn/trygg"). För samtliga aspekter så dominerar de positiva svaren, d.v.s. att man känner sig lugn och trygg. Men det betyder samtidigt att det finns en mindre grupp studenter som känner en påtaglig oro inför olika aspekter av studierna.

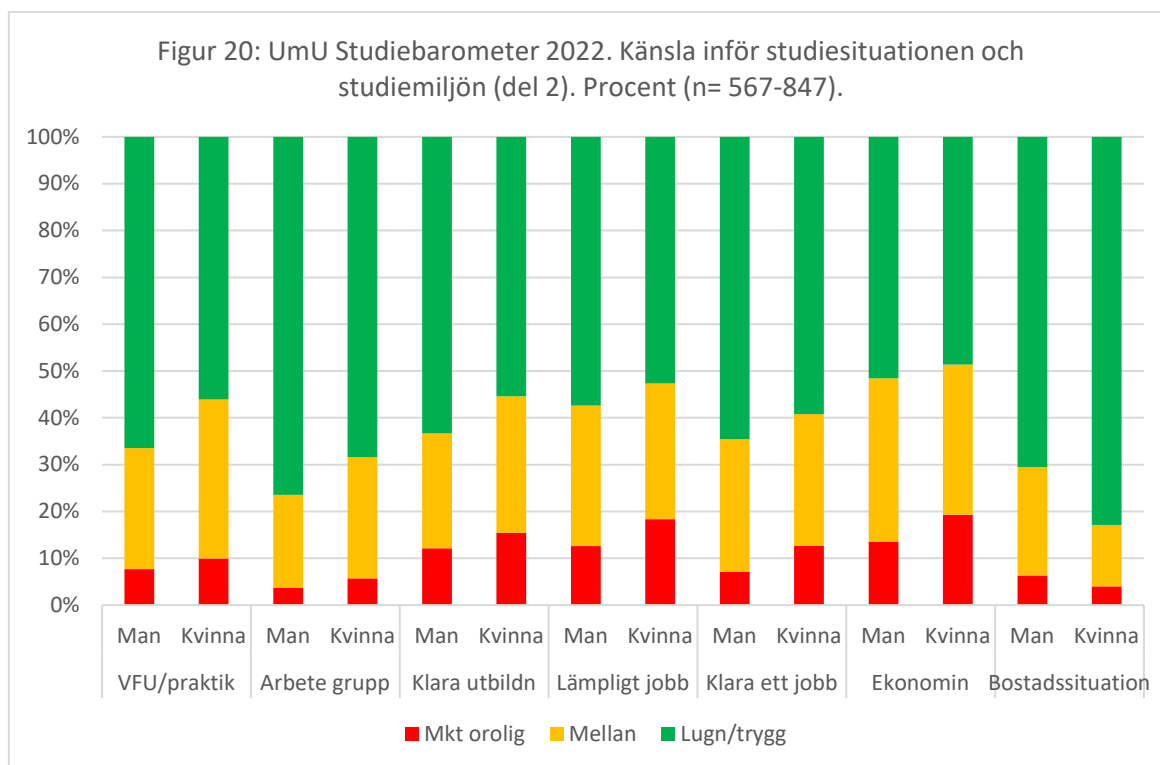
Som framgår i Figur 19 och 20 har vi även detta år skillnader mellan män och kvinnor som grupp när det gäller samtliga parametrar, med ett undantag. Det är fler bland männen som känner oro för bostadssituationen. Storleken på skillnaden i svaren från manliga respektive kvinnliga svarande varierar. Det är betydligt fler bland kvinnorna som känner oro och färre som känner sig lugna och trygga, när det gäller främst individuella muntliga presentationer eller examinationer, uppgifter och litteratur på engelska, tentamensskrivningar, att hinna med allt studiearbete, att få ett lämpligt jobb efter avslutade studier och att klara ett jobb som utbildningen leder till.

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-868-23

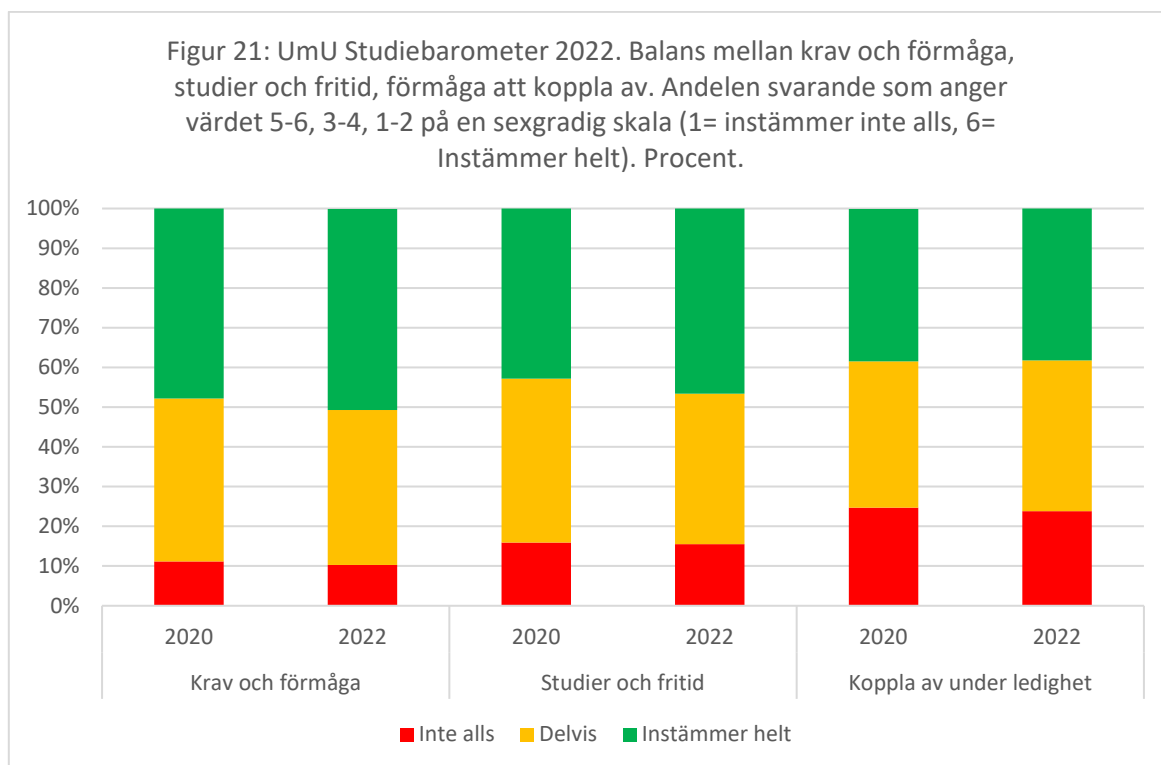

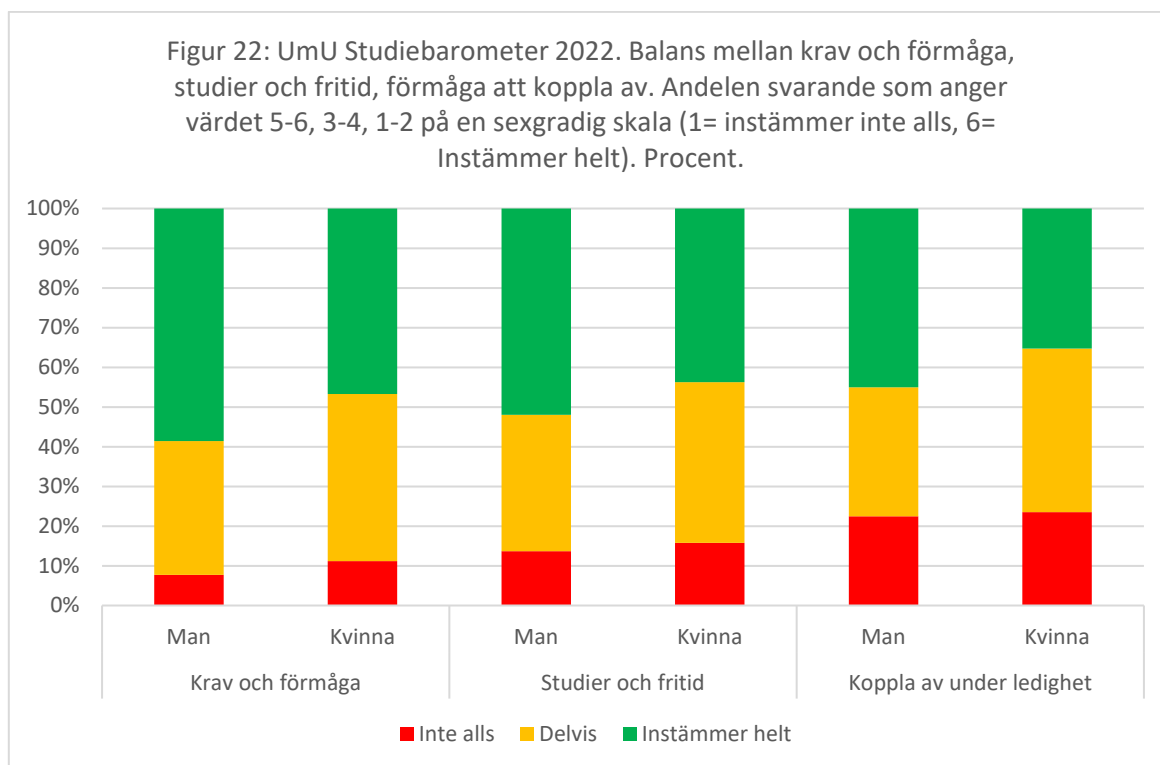
Vid de senaste två gångerna Studiebarometern genomförts har tre frågor som rör hur man upplever balansen mellan studier och fritid funnits med:

- *Jag har en bra balans mellan de krav studierna ställer på mig och min förmåga att hantera dessa*
- *Jag har en bra balans mellan studierna och fritid/privatliv*
- *Jag kan koppla av när jag är ledig*

Som framgår av Figur 21 nedan svarar ungefär hälften klart positivt när det gäller balansen mellan de krav studierna ställer och förmågan att hantera dessa. Samtidigt finns det en mindre grupp, ungefär var tionde svarande, som upplever detta som klart problematiskt. Bilden är densamma 2022 som 2020. Inte heller ser vi någon skillnad mellan de bägge mätillfällena när det gäller balansen mellan studier och fritid/privatliv liksom förmågan att koppla av när man är ledig. I det senare fallet signalerar så många som var fjärde student att man har svårt att koppla av.

I Figur 22 nedan redovisas svarsfördelningen 2022 fördelat på kön. Genomgående gäller att det är fler bland männen som finner balans mellan krav och förmåga, mellan studier och fritid samt förmåga eller möjlighet att koppla av under ledighet. Samtidigt är det fler bland kvinnorna som svarar att de saknar balans i samtliga tre fall även om skillnaderna här är små.

Sammanfattande reflektioner rörande resultatet från 2022 års Studiebarometer

Svarsfrekvensen blev tyvärr betydligt lägre än önskvärt, vilket innebär att man måste vara ytterst försiktig när det gäller att dra slutsatser av mer generell karaktär. Därtill finns det bakom den universitetsövergripande bilden både variationer liksom förändringar över tid vilket framkommer när resultaten bryts ner till program- och institutionsnivå. Det är viktigt att varje program och institution får sina resultat och möjlighet att jämföra dessa med svaren från studenter som läser andra utbildningar, som en viktig input i det kontinuerliga utvecklings- och förbättringsarbetet. Även i år fanns utbildningar som fick en godtagbar svarsfrekvens, vilket gör materialet användbart för dem. Inte minst kan man jämföra med tidigare år som Studiebarometern genomförts.

Givet ovan sagda om den totala svarsfrekvensen kan vi konstatera att vi inte har några större skillnader från tidigare år Studiebarometern genomförts, dock några förändringar som kan förtjäna lite extra uppmärksamhet.

Överlag förefaller studenterna vara rätt nöjda. Eftersom vi tillfrågar dem som kommit en bra bit in i studierna, kan man givetvis inte utesluta att presumtivt missnöjda studenter hoppat av sina studier i ett tidigare skede. Det nöjdhetsindex vi använt sedan 2014, ligger i stort sett på samma nivå samtliga år. Detta år är första gången vi ser en skillnad mellan könen, genom att kvinnorna ger ett något mer positivt sammanfattande omdöme om sina studier.

Vi kan se en positiv trend över tid när det gäller om studiernas innehåll motsvarat mina förväntningar. Likaså ser vi en minskning när det gäller de som tycker att studietakten ofta varit för låg. Vi har också en minskning av såväl de som tycker att svårighetsgraden ofta varit för hög,

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-868-23

som de som tycket att den ofta varit för låg. Sålunda tycks det var fler som tycker att svårighetsgraden är "lagom".

Vid den föregående barometern (2020) förde vi in frågor om undervisningens koppling till forskning och hållbar utveckling, förekomsten av internationella perspektiv och arbetslivsanknytning. Även här ser vi en positiv utveckling mellan de två mätstillfällena. Kopplingen till forskning förefaller vara tydligast integrerad av de fyra aspekterna, även om det finns en mindre grupp bland de svarande som uppenbarligen tycker att det saknas.

Ett område där vi har en tydlig trendmässig positiv utveckling under hela perioden (från 2014) omfattar lärarnas bemötande, deras engagemang, krav vid bedömning och examinationer, återkoppling samt möjligheterna att få kontakt. Uppenbarligen har det hänt mycket inom detta område. Ser vi till just frågan om lärarnas bemötande så har endast 1,5 procent av de svarande valt något av de två mest negativa svarsalternativen på den sexgradiga skalan jämfört med 79,5 procent som valt något av de två mest positiva.

Vi ser också en positiv trend när det gäller kännedom om kursens mål, liksom om man vid kursstart får information om tidigare kursutvärdering och kursutveckling. Vid den föregående barometern, som genomfördes under pågående pandemi, fick vi "avvikande" positiva svar när det gäller möjligheterna att påverka schema och att utöva inflytande. Det är möjligt att svaren förklaras av just de särskilda undervisningsformer, med mycket nätburet, som gällde under den perioden.

Genomsnittssiffran för nedlagd tid är i princip konstant under hela perioden. Vid samtliga fem mätningar hamnar medelvärdet på ungefär 30 timmar per vecka. Flertalet svar ligger i intervallet 21-40 timmar, men det finns även de som svarar max 10 timmar och de som svarar mer än 50 timmar. När det gäller var och hur man bedriver sina studier ser vi inga förändringar under perioden, förutom vid mätningen 2020. Under pandemin var bedrevs självstudier av förklarliga skäl i större omfattning hemmavid och i mindre omfattning på campus och i grupp.

I Studiebarometern ingår fyra frågor med fokus på samarbete och gemenskap med studiekamraterna. Genomgående svarar man mycket positivt samtliga år, om än inte fullt så positivt de senaste två mätningarna. Dessa omdömen inrymmer en variation och man bör vara uppmärksam på att var tionde svarande signalerar att gemenskapen inte är den bästa och att man ibland känner ett utanförskap.

Från 2014 fram till 2020 hade vi en trendmässig minskning av andelen som svarar att studenter, oavsett kön, tar lika stort utrymme under lektioner, seminarier och grupparbeten. I år har vi åter lika många som vid det första mätåret. Samma trend, fast i motsatt riktning, gäller andelen som svarar att vissa individer dominerar oavsett kön. Huruvida detta rör sig om ett trendbrott eller ej är osäkert, inte minst med hänsyn till den låga svarsfrekvensen. En annan intressant trend är minskningen av andelen som svarar att män generellt tar större utrymme samtidigt som vi ser en ökning av de som svarar att kvinnor generellt tar större utrymme. På frågan om man tycker att studenter behandlats lika oavsett kön, har svarsmönstret varit tämligen konstant sedan 2014. Ett mycket litet antal svarande brukar ange att män eller kvinnor favoriseras, något fler när det gäller män. I år har vi den *lägsta* siffran någonsin när det gäller att män favoriseras (1%), samtidigt som vi får den *högsta* siffran för de som anser att kvinnor favoriseras (8%).

UMEÅ UNIVERSITET

FS 1.6.2-868-23

När det gäller integreringen av jämställdhet i utbildningens innehåll har vi stor spridning i svaren. Samtidigt som vi har många som svarar att det ingår såväl i undervisning som i kurslitteratur och examinationer, så finns det också många som svarar att så är inte fallet. Jämfört med 2020 kan man se en positiv utveckling, i första hand när det gäller om det ingått i undervisningen.

I årets barometer riktades tre frågor mot området lika villkor och hur det hanteras i undervisning och undervisningssituationer. Vi har inget att jämföra med bakåt i tiden, men vi kan konstatera att de allra flesta studenter uppfattar att bedömning och examinationer är inkluderande till sin karaktär.

Det som överraskar mest i årets kartläggning är den förändring vi ser i de tre frågor om kränkningar och trakasserier som första gången formulerades i 2020 års kartläggning. Vi ser en klar minskning i årets kartläggning när det gäller samtliga tre former och det förklaras främst av en minskad rapportering bland kvinnorna. I årets mätning är det fler bland männen som rapporterar att de utsatts för kränkningar och trakasserier, förutom då sexuella trakasserier där fler bland kvinnorna utsatts. Huruvida denna förändring är av temporär eller mer permanent karaktär kan vi bara spekulera i. Kanske nästa Studiebarometer, vilken är planerad till 2024, kan ge oss ett svar.

När det gäller oro inför olika undervisningsinslag ser vi en trendmässig minskning för några områden; skriftliga redovisningar, uppgifter och litteratur på engelska, hinna med allt studiearbete och VFU. Även om detta är glädjande, får vi vara fortsatt uppmärksamma på att det finns studenter som känner en klar oro inför olika undervisningssituationer. Vi kan också konstatera att det bland kvinnliga studenter finns fler som känner sådan oro. Följaktligen är det föga förvånande att vi också ser en könsskillnad när det gäller upplevd balans mellan de krav som studierna ställer och den egna förmågan att hantera dessa. Bland kvinnorna är det fler som upplever obalans och färre som upplever balans jämfört med männen.

Bryter vi ner resultaten från Studiebarometern på programnivå finner vi skillnader som "drunknar" i en totalredovisning som denna. Resultaten har även detta år gått ut till fakulteterna och Lärarhögskolan för vidare analys och distribution till programråd och institutioner. Det är viktigt att man på dessa nivåer analyserar sina resultat och använder detta i sitt kvalitets- och utvecklingsarbete.

Slutligen är det bara att beklaga den låga svarsfrekvensen, vilket gör att resultatet för många utbildningar inte kan komma till användning på önskvärt sätt. För att det ska vara motiverat att fortsätta med en universitetsgemensam enkät som denna, så måste vi finna orsakerna till den bristfälliga svarsfrekvensen och åtgärda dessa. Även om den fyller en viktig funktion för universitetet som helhet, kan enskilda program möjligen föredra egna instrument om det ändå inte finns något universitetsövergripande att jämföra med. Man kan då också anpassa frågor som kanske bättre speglar det egna programmet och den undervisning som bedrivs.